

ПАШЫРАЮЦА КАНТАКТЫ, МАЦНЕЕ ДРУЖБА

Ля плошчы Перамогі па вуліцы Захарава ў Мінску стаіць невялікі двухпавярховы асабняк. На ім шыльда: «Беларускае таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі». Ва ўтульнай зале гэтага дома часта адбываюцца сустрэчы прадстаўнікоў беларускай грамадскасці з гасцямі з-за мяжы. Людзі розных прафесій і ўзростаў — рабочыя прадпрыемстваў, будаўнікі, калгаснікі, інжынеры, вучоныя, літаратары, артысты, мастакі і студэнты знаёмяцца тут з замежнымі сябрамі, расказваюць аб сваім жыцці і цікавяцца іх жыццём за мяжой. Жывыя кантакты з савецкімі людзьмі даюць магчымасць гасцям бліжэй пазнаёміцца з нашай рэчаіснасцю.

У зале Дома дружбы гасцям паказваюць хранікальныя і мастацкія фільмы, якія расказваюць аб развіцці эканомікі і культуры Савецкай Беларусі. Тут, у гэтым доме, часта адбываюцца хваляючыя сустрэчы з нашымі землякамі са Злучаных Штатаў Амерыкі, Канады, Англіі, Францыі і іншых краін.

— Цяпер я разумею, якую каласальную работу вы зрабілі, — сказаў пасля прагляду дакументальнага фільма аб адбудове Мінска наш зямляк з ЗША Зулька.

Зулька працуе падрадчыкам у ЗША, у краіне, дзе за ўсю вайну не ўпала ні адна бомба. Ён не адчувае ніякіх цяжкасцей з тымі будаўнічымі матэрыяламі, якія яму патрэбны. Як спецыяліст сваёй справы, Зулька заўважыў і недахопы ў нашым будаўніцтве. Але, калі ён убачыў у фільме, якім пакінулі гітлераўцы Мінск пасля адступлення, зразумеў усю цяжкасць і складанасць працы нашых будаўнікоў.

— Яны проста героі! — сказаў Зулька.

Дзесяткі і сотні землякоў, такіх, як Зулька, і замежных турыстаў наогул выйшлі з Дома дружбы з больш поўным уяўленнем аб нашым жыцці, чым яны мелі, адпраўляючыся ў падарожжа па Савецкай краіне.

Нядаўна ў Мінску адбылася другая справаздачна-выбарчая канферэнцыя Беларускага таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі. Некалкі соцень дэлегатаў прыбылі на канферэнцыю з прадпрыемстваў, калгасаў і ўстаноў рэспублікі. Прысутнасць іх у зале сцвярджала той факт, што над умацаваннем дружбы з замежнымі краінамі працуе шырокі актыв працоўных. Гэта цалкам адпавядае тым словам прывітання, якія зачытаў па даручэнню ЦК КП Беларусі на канферэнцыі Станіслаў Марцылеў:

«Беларускае таварыства дружбы, якое аб'ядноўвае ў сваім саставе калектывы многіх прадпрыемстваў, калгасаў, навучальных і навуковых устаноў, шматтысячны актывы, праводзіць значную работу па ўмацаванню і расшырэнню дружалюбных і культурных сувязей з замежнымі краінамі, сваёй дзейнасцю садзейнічае азнаямленню грамадзян іншых дзяржаў з дасягненнямі рэспублікі ў гаспадарчым і культурным будаўніцтве, з барацьбой нашага народа за ажыццяўленне гістарычных рашэнняў XXIII з'езду КПСС. Таварыства і яго актывы уносяць вялікі ўклад у справу пастаяннага развіцця і расшырэння культурнага супрацоўніцтва з народамі сацыялістычных краін, умацавання брацкай дружбы, цеснага супрацоўніцтва і баявой салідарнасці ў барацьбе за мір, сацыялізм і камунізм».

У справаздачным дакладзе старшыня прэзідыума Беларускага таварыства дружбы Віталь Смірноў адзначыў, што агульная колькасць замежных арганізацый, з якімі таварыства падтрымлівае дружалюбныя і культурныя сувязі, вырасла з 90 да 201, а колькасць краін з 34 да 52.

Таварыства, адзначыў дакладчык, штогод праводзіць вялікую работу з замежнымі дэлегацыямі, турысцкімі групамі, артыстычнымі калектывамі і паасобнымі людзьмі, якія прыязджаюць у рэспубліку па запрашэнню савецкіх таварыстваў дружбы і іншых арганізацый і ведамстваў. У сваю чаргу, толькі за апошнія паўтара года яно накіравала ў замежныя краіны каля 270 дзеячой навукі і культуры, сваіх актывістаў у складзе дэлегацый і турысцкіх груп. З году ў год расшыраецца і паляпшаецца падрыхтоўка інфармацыйных матэрыялаў для замежных краін.

Вялікае месца займае абмен дэкадамі, тыднямі і днямі культуры. Толькі ў 1965—1966 гг. у рэспубліцы праведзена Дэкада балгарскай культуры, Дні культуры ГДР, Дэкада мангольскай культуры, Дні музыкі сацыялістычных краін Еўропы, Дні польскай навукі і тэхнікі, семінар брыгад камуністычнай і сацыялістычнай працы некаторых сацыялістычных краін. З вялікім поспехам прайшлі дэкады беларускай культуры ў Балгарыі, Манголіі і ГДР, тыдні Савецкай Беларусі ў радзе капіталістычных краін.

Значную работу па ўмацаванні дружалюбных і культурных сувязей з грамадскасцю замежных краін праводзяць беларускія аддзяленні таварыстваў савецка-польскай, савецка-чэхаславацкай дружбы, Савецкага таварыства дружбы з ГДР, таварыстваў «СССР—Францыя», «СССР—Канада» і рад аддзяленняў таварыстваў. Важнае месца ў дзейнасці раду арганізацый займае развіццё сувязей з аднатыпнымі па профілю прадпрыемствамі, навучальнымі і іншымі ўстановамі сацыялістычных краін.

Выступаючыя дэлегаты адзначалі таксама, што таварыства дружбы разам з Беларускай таварыствам па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом шмат робіць для пашырэння праўды сярод нашых землякоў за мяжой аб іх Радзіме.

15

лістапада ў Мінску адбылася II рэспубліканская канферэнцыя Беларускага таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі. На здымку: са справаздачным дакладам аб рабоце таварыства выступае старшыня прэзідыума В. С. СМІРНОЎ.

ІНТЭРБАЧАННЕ ў МІНСКУ

Хто з савецкіх тэлегледачоў не ведае мелодыі пазыўных і застаўкі з надпісам «Інтэрбачанне»? Канцэрт з Прагі, футбольны матч з Будапешта, выступленне нацыянальнага ансамбля з Бухарэста, рэпартаж з будаўнічай пляцоўкі ў Варшаве — перадачы Інтэрбачання заўсёды цікавыя і змястоўныя.

Прадстаўнікі краін — членаў Савета Інтэрбачання (ОИРТ) збіраюцца штоквартальна на свае сесіі. Чарговая, XXVIII сесія Савета Інтэрбачання адбылася ў гэтыя дні ў нашай сталіцы.

Для ўдзелу ў рабоце XXVIII сесіі Савета Інтэрбачання ў Мінск прыехалі прадстаўнікі тэлебачання і тэхнічных служб Балгарыі, Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі, Польшчы, Румыніі, Чэхаславакіі, Фінляндыі. На сесіі прысутнічалі дэлегацыя цэнтра ОИРТ, дэлегацыя Югаславіі. Дэлегацыю Цэнтральнага тэлебачання ўзначальваў намеснік старшыні Камітэта па радыёвяшчанню і тэлебачанню пры Савеце Міністраў СССР Г. Іваноў, Украіна — намеснік старшыні Камітэта па радыёвяшчанню і тэлебачанню пры Савеце Міністраў УССР А. Яравенка, Латвійскага — намеснік старшыні Камі-

тэта па радыёвяшчанню і тэлебачанню пры Савеце Міністраў Латвійскай ССР А. Вісвальд, Літоўскага — дырэктар Вільнюскай студыі тэлебачання Л. Лейпус, Эстонскага — намеснік старшыні Камітэта па радыёвяшчанню і тэлебачанню пры Савеце Міністраў ЭССР Л. Піп, Беларускага — старшыня Камітэта па радыёвяшчанню і тэлебачанню пры Савеце Міністраў БССР В. Палескі.

Урачыстае адкрыццё XXVIII сесіі Савета Інтэрбачання адбылося ў Доме мастацтваў. Сесію адкрыў старшыня Савета Інтэрбачання Ф. Кулчар. З прывітаннем да ўдзельнікаў сесіі звярнуўся намеснік старшыні Савета Міністраў Беларускай ССР І. Клімаў. Гасцей беларускай сталіцы вітаў таксама старшыня Камітэта па радыёвяшчанню і тэлебачанню пры Савеце Міністраў БССР В. Палескі.

Потым пачаліся пасяджэнні праграмаў і тэхнічнай секцыі савета. Адно з асноўных пытанняў, якія абмяркоўваліся на сесіі, — план перадач Інтэрбачання на першы квартал 1967 г. Удзельнікі сесіі дамовіліся і далей працягваць перадачы па дыялах Інтэрбачання 1966 года: «Прагрэс», «У свеце мастацтва», «Нядзельная забаўляль-

ная праграма», «На слядах рэвалюцыйных падзей», «Прывітанні нашых сяброў», «Што вы хочаце ведаць аб іншых краінах?», «Тэлевізійны стадыён Інтэрбачання». Вырашана стварыць комплексныя праграмы, прысвечаныя пратэсту супраць амерыканскай агрэсіі ў В'етнаме, а таксама праблемам еўрапейскай бяспекі.

На спецыяльных пасяджэннях эксперты савета абмеркавалі пытанні падрыхтоўкі трансляцыі з зіменных алімпійскіх гульняў у Грэноблі і летніх алімпійскіх гульняў 1968 года ў Мексіцы. Вялікую цікавасць выклікала прапанова прадстаўнікоў тэлебачання СССР аб правядзенні Міжнароднага конкурсу тэлевізійных фільмаў, прысвечаных жыццю і працы рыбакоў, а таксама прапанова прадстаўнікоў ГДР аб правядзенні тэлефоруму «Музыка ў тэлебачанні».

У час работы сесіі Савета Інтэрбачання абмяркоўваліся і многія іншыя творчыя пытанні. Адбыўся прагляд і абмеркаванне тэлевізійных фільмаў некаторых краін, умацоўваліся творчыя і дзелавыя кантакты, заключаліся двухбаковыя пагадненні аб узаемных трансляцыях найбольш цікавых перадач.

* ПАДЗЕІ * ЛЮДЗІ * ФАКТЫ * ПАДЗЕІ * ЛЮДЗІ * ФАКТЫ * ПАДЗЕІ *

ПІНСК

Са стапеляў суднабудаўніча-суднарамонтнага завода спушчан на ваду галаўны буксірныя цеплаход. Яго праект распрацаваны канструктарскім бюро Галоўнага ўпраўлення рачнога флоту пры Савеце Міністраў БССР. Судна забяспечана рухавіком магутнасцю 225 конскіх сіл, мае малую асадку і вызначаецца высокай маневранасцю. Яно абсталявана апаратурай дыстанцыйнага кіравання. Буксірныя цеплаходы гэтай серыі будуць выкарыстоўвацца на Дняпры, Сожы, Прыпяці, Дняпроўска-Бугскім канале для штурхання барж грузападымальнасцю шэсцьсот і больш тон.

БАБРУЙСК

Абагрэць 150 сельскіх дамоў або зварыць корм для 15 тысяч свіней — такая сучасная прадукцыйнасць магутнай устаноўкі — параўтаральніка маркі «МК-400», вырабленага машынабудаўнікамі механічна-

га завода. Новы параўтаральнік у тры разы больш магутны, чым яго папярэднік. Ён аснашчаны ўніверсальнай топкай. Устаноўка прызначана для патрэб сельскай гаспадаркі.

ГРОДНА

Дзяржаўная камісія прыняла ад Галынкаўскага будаўніча-мантажнага ўпраўлення меліярацый апошняю чаргу аб'екта «Бяроза—Лукоўца». Калгасам «XVIII партыз'езд», «Усход», «Беларусь» і «Першае мая» Зельвенскага раёна перададзена 4 500 гектараў новых зямель. Па папярэдніх падліках усе сродкі, выдаткаваныя на асушальныя работы, акупяцца праз тры-чатыры гады.

Калектыў Любанскай лугамеліярацыйнай станцыі ўвёў у дзеянне аб'ект «Занёманскі», і калгасы імя Шчорса, «Рассвет», імя Леніна Навагрудскага, «Новае жыццё» і «Маяк» Карэліцкага раёнаў атрымалі пад лугі і пашы звыш

Макет гасцініцы «Турыст», праект якой зроблен у майстэрнях дзяржаўнага праектнага інстытута «Мінскпраект». Яе будаўніцтва ўжо распачата на рагу вуліц Даўгабродскай і Магілёўскай шашы ў Заводскім раёне беларускай сталіцы.

800 гектараў тарфянікаў і мінеральных глеб.

Работы вядуцца на 55 аб'ектах. Механізатары вывелі на асваенне зямель 500 экскаватараў і трактараў, сотні канаваканальнікаў, карчавальнікаў, дыскавых барон і іншых машын. Пракладваюцца магістральныя каналы, наразаецца дробная асушальная сетка, будуцца шлюзы і масты. З пачатку года адваявана ў балот каля 17 тысяч гектараў — амаль у тры разы больш, чым за гэты час у мінулым годзе.

КРЫЧАЎ

На цэментаво-шыферным камбінаце вырабляюць не толькі будаўнічыя матэрыялы. Тут наладжан выпуск вапнавай мукі. Для калгасных палёў сёлета нарыхтавана 5 420 тон вапнавай мукі. Да канца года будуць выраблены яшчэ сотні тон вапнавага матэрыялу.

МАГІЛЁУ

Будаўніцтва першага ў Беларусі буйнога цэха кармавых дражджэй завершана на Бабруйскім гідролізічным заводзе. У вытворчым корпусе ўжо зманціравана пяць дрожджараслінных чанаў, каля 100 найвышэйшых апаратаў, помпаў і аўтаматаў. Праектная магутнасць новага цэха — 10 тысяч тон кармавых дражджэй у год. Зараз мантажнікі вядуць адладку тэхналагічнага абсталявання.

СТОУБЦЫ

Непадалёку ад вёскі Шашкі, ля маладога сасонніка, пачалося будаўніцтва торфабрыкетнага завода. Ужо ясна акрэсліліся абрысы прадпрыемства. На 12-метровую вышыню ўзняліся жалезабетонныя апоры галоўнага корпуса, злучаныя перакрыццямі. Тут будуць устаноўлены магутныя прэсы. Пракладваецца вузкаякалейка да месца нарыхтоўкі торфу. Зазод штогод будзе даваць 65 тысяч тон брыкету. Паблізу новабудулі хутка расце рабочы пасёлак. Тут будуцца прыгожыя двупавярховыя дамы, дом культуры, школа, магазін і іншыя аб'екты культурна-бытавога прызначэння.

ПЕТРЫКАЎ

Заканчваецца навігацыя на Прыпяці. Петрыкаўскія плытагонны адправалі апошні кар-

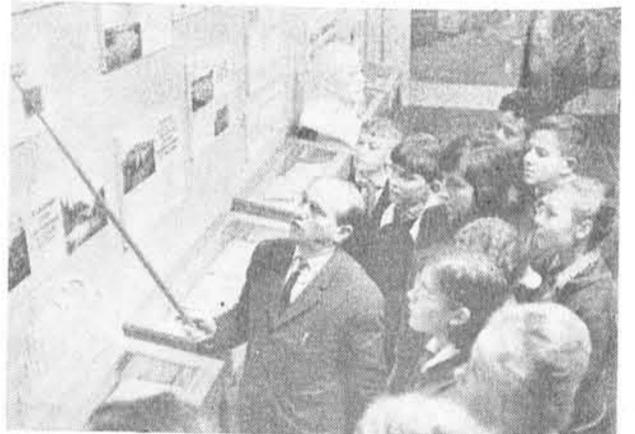
ван. За сезон яны накіравалі новабудулям і прамысловым прадпрыемствам звыш 600 тысяч кубаметраў лесу.

ЕЛЬСК

Больш чым сто наваселляў справілі ў гэтым годзе рабочыя, служачыя, калгаснікі ў Ельскім раёне. Асабліва шмат новых дамоў забудавана ў вёсках. Да канца года яшчэ некалькі дзесяткаў сем'яў атрымаюць новыя кватэры.

ДУБРОЎНА

Пры райспажыўсаюзе пачала працаваць школа гандлёвых работнікаў. 27 выпускнікоў сярэдніх школ за шэсць месяцаў пройдуць спецыяльную праграму па таваразнаўству, арганізацыі гандлю і ўліку. Пасля заканчэння школы выпускнікі паедуць на работу ў сельскія магазіны.

Работнікамі Віцебскага аддзялення Беларускай чыгункі ў горадзе адкрыты музей рэвалюцыйнай, баявой і працоўнай славы. У ім сабрана каля 300 экспанатаў, сярод якіх маюцца ўнікальныя дакументы і фатаграфіі. На нашым здымку вы бачыце інструктара Міхаіла Бялінскага, які знаёміць з імі піянераў і школьнікаў Віцебска.

* ПАДЗЕІ * ЛЮДЗІ * ФАКТЫ * ПАДЗЕІ * ЛЮДЗІ * ФАКТЫ * ПАДЗЕІ *

ПАРЫЖ. Камісія СССР па справах ЮНЕСКО паднесла ў якасці дара бібліятэцы ЮНЕСКО 300 кніг і два дакументальныя фільмы з выпадку 20-й гадавіны заснавання арганізацыі.

Гэты дар быў перададзены генеральнаму дырэктару ЮНЕСКО Рэне Майо выконваючым абавязкі кіраўніка савецкай дэлегацыі на 14-й Генеральнай канферэнцыі ЮНЕСКО намеснікам Старшыні Савета Міністраў Узбекскай ССР С. Азімавым.

БАНГКОК. Тут адкрыўся 1-ы азіяцкі міжнародны кір-

маш, у якім прымаюць удзел 34 краіны, у тым ліку Савецкі Саюз. Тэма кірмаша — «Мір і працітанне праз гандлёвае супрацоўніцтва». На кірмашы прадстаўлены разнастайныя прамысловыя і сельскагаспадарчыя тавары. Вялікае месца на ім займае прадукцыя цяжкага машынабудавання, электраабсталяванне, станкі, сельскагаспадарчыя машыны і іншае тэхнічнае абсталяванне. Савецкі павільён прыцягвае многа наведвальнікаў з ліку тайландаў і інша-земцаў.

ДАМАСК. Савецкія спе-

цыялісты ў садружнасці з сірыйскімі нафтавікамі паспяхова працягваюць весці работу па разведцы нафты ў паўночна-ўсходніх раёнах Сірыі. Нядаўна закончылася бурэнне яшчэ трох шчылін. У бліжэйшы час у гэтым раёне ў адпаведнасці з падпісаным нядаўна кантрактам паміж савецкімі і сірыйскімі арганізацыямі пачнецца прамысловая здабыча нафты.

ХАНОЙ. Паўднёва-в'етнамскі камітэт па асуджэнню ваенных злачынстваў амерыканскіх імперыялістаў і іх марынетак у Паўднёвым В'етна-

ме правёў у адным з вызваленых раёнаў краіны прэс-канферэнцыю, на якой прысутнічалі карэспандэнты газет, якія выдаюцца ў вызваленых раёнах, агенства «Вызваленне», радыё «Вызваленне» і журналісты з Сайгона. Дырэктар службы аховы здароўя ў вызваленых раёнах Нгуен Ван Чы абвясціў на прэс-канферэнцыі «чорную кнігу» амерыканскіх злачынстваў, выдадзеныя гэтым камітэтам, перадае агенства ВІА.

ДЭЛІ. Міжнародная канферэнцыя супраць пагрозы вайны, ваенных пактаў і баз,

атамнай зброі і каланіялізму закончыла сваю работу. Канферэнцыя прыняла рад рэзалюцый. У вялікай рэзалюцыі аб В'етнаме падкрэсліваецца, што «самае неадкладнае і важная задача, якая стаіць зараз перад светам, заключаецца ў тым, каб пакласці канец агрэсіі ЗША ў В'етнаме. Канферэнцыя заявіла аб сваёй поўнай салідарнасці з в'етнамскім народам і выказала ўпэўненасць у яго перамозе. Рэзалюцыяй прадугледжваюцца канкрэтныя меры па аказанню дапамогі в'етнамскаму народу.

АБ ЧЫМ ГАВОРЫЦЬ СТАТЫСТЫКА

У Цэнтральным статыстычным упраўленні пры Савеце Міністраў БССР нашаму карэспандэнту паведамлілі, што за дзесяць мінулых месяцаў сёлета года аб'ём рознічнага тавараабароту дзяржаўнага і кааператыўнага гандлю па рэспубліцы павялічыўся ў параўнанні з адпаведным перыядам мінулага года прыкладна на 14 працэнтаў. Ніжэй друкуем яго каментарыі на гэтую тэму.

Ёсць розныя спосабы вызначэння пакупной здольнасці насельніцтва. Але больш поўнае ўяўленне даюць вывады статыстыкі. Вось некаторыя падлікі: асноўных відаў харчовых прадуктаў—мяса, каўбасных вырабаў, рыбы, масла, цэльнамалочнай прадукцыі наша насельніцтва за дзесяць месяцаў купіла на 15-20 працэнтаў больш, чым летась, адзення і абутку — на 10-18 працэнтаў, а халадзільнікаў, аўтамабіляў, пральных машын, тэлевізараў—на 21-48 працэнтаў больш. Логіка гэтых лічбаў такая — раз прададзена больш тавараў, значыць, і больш грошай было ў насельніцтва, значыць, вышэй стала яго пакупная здольнасць. Натуральна, узнікае пытанне — дзякуючы чаму так павялічылася пакупная здольнасць працоўных?

Тут можна адзначыць некалькі прычын. Самыя важныя з іх, па крайняй меры, дзве. Па-першае, гэта безумоўнае павелічэнне агульнанацыянальнага прыбытку, што вельмі характэрна для планавай сацыялістычнай эканомікі, якая развіваецца высокімі стабільнымі тэмпамі. Па-другое, і гэта, самае важнае, у нашай краіне на задавальненне асаблівых патраб працоўных ідзе прыкладна тры чвэрці нацыянальнага даходу.

Вось чаму з году ў год павышаюцца прыбыткі ўсіх слаёў насельніцтва. Сярэдняя заработная плата рабочых і служачых сёлета ўжо ўзрастае на 5 працэнтаў. Гэтакім значнай меры садзейнічае праводзімая ў Савецкай краіне эканамічная рэформа, якая прадаўжае большую самастойнасць калектываў прадпрыемстваў у гаспадарчай ініцыятыве. Ім пакідаюцца значныя грашовыя сродкі ад атрыманага прыбытку, якія прадпрыемствы могуць выдаткоўваць на сацыяльна-культурныя патрабы і на заахвочванне работні-

каў у выглядзе прэміяў і розных надбавак да асноўнай заробтнай платы. Падлічана, што на тых фабрыках і заводах, што перайшлі ўжо на новую сістэму кіравання і планавання вытворчасці, заробаткі рабочых павялічыліся на 17-18 працэнтаў.

Важкай мерай павышэння пакупной здольнасці з'яўляюцца новыя меры матэрыяльнай зацікаўленасці калгаснікаў у больш інтэнсіўным развіцці сельгаспадарчай вытворчасці. Толькі дзякуючы павышэнню дзяржаўных закупачных цэн на сельгаспадарчую прадукцыю прыбыткі калгасаў сёлета павялічыліся на адну п'ятую, што дазволіла павялічыць аплату працы калгаснікаў прыкладна на 39 працэнтаў.

На рост пакупной здольнасці працоўных, безумоўна, немала ўплыў аказвае і тое, што сёлета з дзяржаўнага бюджэту значна больш выдзяляецца сродкаў у так званыя грамадскія фонды спажывання—на бясплатныя адукацыю і медыцынскае абслугоўванне, выплаты пенсій, а таксама сацыяльныя і культурныя патрабы.

Хацелася звярнуць увагу яшчэ на адну характэрную акалічнасць. У нас няма традыцыі адкладваць грошы на так званы «чорны дзень». Чаму? З аднаго боку, таму, што ў Савецкай краіне няма беспрацоўя і, натуральна, няма страху страціць работу. І, з другога боку, у нас параўнаўча высокае пенсійнае забеспячэнне на старасці і інваліднасці. Вразумела, гэта не выключае наяўнасці ашчадных кас, у якіх працоўныя могуць на выгадных умовах захоўваць свае зберажэнні. Напрыклад, сёлета толькі за першае паўгоддзе ўклады ў ашчадныя касы рэспублікі павялічыліся амаль на 73 мільёны рублёў, або на 14,5 працэнта.

М. ІВАНУ.

Брэсцкі электралямпавы завод выпускаў першы мільён электралямпаў для аўтамабіляў і кішэнных ліхтарыкаў. На здымку: кантрольны стол правяркі гатовай прадукцыі. На прыкладным плане—бракоўшчыца Валянціна КУЦ правярае чарговую партыю лампачак.

СЕГОДНЯ В НОМЕРЕ

ДЛЯ ТЕХ, КТО НЕ ЧИТАЕТ ПО-БЕЛОРУССКИ

Состоялась II республиканская конференция Белорусского общества дружбы и культурной связи с зарубежными странами. Общество поддерживает связь с 201 организацией в 52 странах. Формы связи очень многообразны. Это и обмен декадами, неделями и днями культуры, туристскими группами, артистическими коллективами. Важное место в деятельности ряда организаций занимает развитие связей с однопольными по профилю предприятиями и учебными заведениями. Наши земляки, которые приезжают в Белоруссию, всегда желанные гости в небольшом двухэтажном особняке на улице Захарова, где находится Общество дружбы. Конференция посвящена передовой статье номера «ПАШЫРАЮЦА КАНТАКТЫ, МАЦНЕЕ ДРУЖБА».

Недавно в Минск для участия в работе XXVIII сессии Совета Интервидения приехали представители телевидения и технических служб Болгарии, ГДР, Польши, Румынии, Чехословакии, Финляндии. Были обсуждены планы передачи Интервидения на первый квартал 1967 года и многие другие вопросы. («ИНТЭРБАЧАННЕ У МІНСКУ»).

Растет благосостояние советских людей. Об этом свидетельствует хотя бы тот факт, что за десять прошедших месяцев объем розничного товарооборота государственной и кооперативной торговли по республике по сравнению с соответствующим периодом прошлого года увеличился на 14 процентов. Трудящиеся нашей республики стали покупать больше продуктов питания, приобретать

больше телевизоров, холодильников, стиральных машин, автомобилей, мотоциклов. («АБ ЧЫМ ГАВОРЫЦЬ СТАТЫСТЫКА»).

Наша милиция была создана в первые дни существования Советской власти. В Минске ее первым организатором был замечательный революционер и соратник Ленина Михаил Васильевич Фрунзе. В годы Великой Отечественной войны люди в синих гимнастерках отважно сражались на фронте, отстаивая независимость Родины. Не менее почетен труд этих людей в мирные дни. Сегодня работники милиции регулируют движение городского транспорта и предупреждают преступления, охраняют общественный порядок и приходят на помощь человеку, если он оказался в беде. («НА ВАРЦЕ ГРАМАДСКАГА ПАРАДКУ»).

Большим событием в культурной жизни Белоруссии явился V съезд композиторов республики, который недавно прошел в Минске. Новые симфонии, хоры и камерные произведения, песни исполнялись в дни съезда в концертных залах и дворцах культуры, клубах и учебных заведениях. Во многих произведениях звучит волнующая тема современности — тема войны и мира. В работе съезда приняли участие композиторы и музыковеды Москвы, Ленинграда, Эстонии, Литвы, Узбекистана и других городов и республик Советского Союза («ГУЧЫЦЬ БЕЛАРУСКАЯ МУЗЫКА»).

РАКЕТНЫ ШЧЫТ НА ВАРЦЕ МІРУ

19 лістапада савецкі народ, воіны арміі і флоту адзначаюць Дзень ракетных войскаў і артылерыі. У гэты дзень савецкія людзі ўшаноўваюць ракетчыкаў і артылерыстаў, інжынераў і тэхнікаў, рабочых і служачых абароннай прамысловасці, якія працуюць над стварэннем першакласнай ракетна-артылерыйскай зброі.

Пастаянная пагроза міру з боку імперыялістычных дзяржаў вымушае нашу Камуністычную партыю, Савецкі ўрад і ўсё савецкі народ пастаянна клапаціцца аб умацаванні сваёй абароназдольнасці.

За гранічна кароткі тэрмін створаны зусім новы і самы магутны від Узброеных Сіл — ракетныя войскі стратэгічнага прызначэння. У іх уваблены ўсе апошнія дасягненні навукі і тэхнікі, інжынернай і канструктарскай думкі.

Ракеты з аднолькавай дакладнасцю і хуткасцю да-

стаўляюць да цэлі ядзерныя зарады ў любое надвор'е, у любы час года, дня і ночы. На іх дакладнасць і быструю палётаў не робяць уплыву ніякія кліматычныя ўмовы або ўмовы надвор'я. Час дастаўкі зарадаў на тысячы кіламетраў вылічваецца літаральна хвілінамі, скорасць палёту ракеты амаль у 20 разоў большая, чым скорасць сучаснага знішчальніка. Ракета ляціць у 10 разоў хутчэй, чым звычайны артылерыйскі снарад. Адлегласць у 10.000 кіламетраў яна пераадоўвае ўсяго за 30—35 хвілін, тады як сучаснаму стратэгічнаму бамбардзіроўшчыку на гэта спатрэбіцца каля 10 гадзін.

Ракетныя войскі валодаюць па сутнасці неабмежаванымі маневранымі магчымасцямі. Яны за найкарацейшы тэрмін могуць пераносіць свае ўдары з аднаго напрамку на другі, з адной краіны на другую. І ўсё

гэта можа ажыццяўляцца ва ўмовах поўнай раптоўнасці і зусім нечакана для праціўніка. Іх удары практычна нельга адбіць. Ні адзін від Узброеных Сіл не валодае такой надзейнасцю дастаўкі сродкаў паражэння да намечаных цэлей, як ракетныя войскі. Яны знаходзяцца па-за сферай, уздзеяння сучасных сродкаў проціпаветранай абароны. Развіццё і ўдасканалванне ракетнай тэхнікі намнога аспраджвае працоўку і стварэнне сродкаў іх перахопу і знішчэння ў праціўніка.

Побач з развіццём ракетных войскаў адбываецца далейшае ўдасканалванне і ствольнай артылерыі — адной з магутных сродкаў паражэння праціўніка ў бліжэйшым баі.

Ракетна-ядзерная зброя Савецкага Саюза і яе магутная артылерыя з'яўляюцца надзейнай гарантыяй бяспекі СССР і ўсяго сацыялістычнага лагера.

На Магілёўскім аўтамабільным заводзе імя Кірава вядуцца апошнія падрыхтоўчыя работы да выпрабаванняў новых магутных скрэпераў МаАЗ-546. На здымку: эксперыментальны цэх завода.

Фота А. САСІНОўСКАГА.

НА ВАРЦЕ ГРАМАДСКАГА ПАРАДКУ

Народжаная ў гады Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі савецкая міліцыя пільна стаіць на ахове сацыялістычнай маёмасці і грамадскага парадку. Аб стварэнні рабоча-сялянскай

міліцыі ў Беларусі, яе барацьбе з ворагамі і будзённых справах людзей у сініх шынялях і пойдзе гаворка ніжэй.

ІМЕМ РЭВАЛЮЦЫІ

Вясна 1917 года. Мінск быў перапоўнены салдатамі, якія ехалі на Заходні фронт, і тымі, што беглі адтуль. Тут і там часта збіраліся натоўпы людзей і ўзніклі мітынгі. Неўзабаве на ініцыятыве большавікоў у горадзе быў створаны Савет рабочых і салдацкіх дэпутатаў. На яго загаду пачалося раззбройванне паліцэйскіх і жандараў. Дайшла чарга і да самога начальніка жандарскага ўпраўлення.

— Па якому праву! — спалохана закрычаў той.

— Імем рэвалюцыі, — адказаў невысокага росту з густымі вусамі і стрыжанай бародкай чалавек.

— А вы хто такі?

— Міхайлаў, унаўнаважаны гарадскога Савета рабочых і салдацкіх дэпутатаў.

— Міхайлаў?! Дык у мяне ж ёсць загад аб вашым арышце.

— Позна, — усміхнуўся Міхайлаў. — Цяпер Савецкая ўлада ў горадзе гаспадар.

Міхайлаў — падпольнае імя выдатнага рэвалюцыянера Міхайла Васільевіча Фрунзе, які на загаду партыі большавікоў прыехаў у Беларусь і ўзначаліў барацьбу працоўных за стварэнне Савецкай улады. Ён быў першым арганізатарам рабоча-сялянскай міліцыі ў Мінску.

Створаная з народа і закліканая служыць народу, беларуская міліцыя з першых дзён свайго існавання вяла бізлітасную барацьбу з контррэвалюцыйнымі элементамі, злодзеймі і спекулянтамі — усімі, хто перашкаджаў працоўным будаваць новае жыццё.

У БАЯХ ЗА РАДЗІМУ

З агнём і металам прыйшла на нашу зямлю раніца 22-га чэрвеня 1941 года. Гітлераўская Германія вераломна напала на мірныя гарады і вёскі. Пачалася Вялікая Айчынная вайна.

...Было гэта пад Магілёвам. Работнікі абласной міліцыі разам з курсантамі Мінскай і Гродзенскай школ былі звядзены ў адзіны міліцэйскі батальён і занялі абарону на рубяжы вёскі Пашкова і пасёлка Гаі. Загад быў адзін — прыкрываць ад гітлераўцаў падыходы да чыгуначнага вузла з боку Шклоўскай шашы.

Ноччу міліцыянеры выкапалі траншэі і пачалі пільна ўглядацца туды, дзе раз-пораз чуліся стрэлы і ўспыхвалі асветляльныя ракеты. Усё гаварыла аб тым, што вораг быў побач.

Раніцай, наткнуўшыся на абарону батальёна, гітлераўцы адыйшлі. Але ненадоўга. Надцягнуўшы агнявыя сродкі, яны пачалі мінамётны абстрэл. Стрымаўшы першы націск, камандзір батальёна капітан міліцыі Канстанцін Уладзіміраў загадаў пакінуць Пашкова і адыйці на новы рубяж.

Але на зыходзе таго ж дня,

галі сонца хавалася за неба-схіл, тры міліцэйскія ўзводы на чале з камандзірам батальёна імклівай атакай выбілі гітлераўцаў з Пашкова. Раніцай наступнага дня гітлераўцы зноў аднавілі атакі. На гэты раз наперадзе сваіх салдат яны пушцілі тры танкі. Па бездарожжы, падмінаючы пад сябе вязкатую збажыну, дзве машыны спусціліся ў лагчыну і пачалі абыходзіць батальён з фланга, а трэцяя ўзнімалася на ўзгорак, дзе былі траншэі абаронцаў. 50, 40, 30 метраў заставалася да варожай машыны, калі Уладзіміраў падаў каманду:

— Бутэлькі з гаручай сумессю, к бою!

Некалькімі траншэямі кідкамі міліцыянеры падпалілі сталёвае страшыдла з фаншэікімі крыжамі на бартах, і яго, ахопленае полымем, накацілася ўніз. Два другія танкі наварнулі назад.

Зразумевшы, што з ходу абарону не правяць, немцы адкрылі па траншэях яшчэ больш моцны артылерыйскі і мінамётны агонь. Але батальён не адступіў. У час штыкавых атак сінія міліцэйскія гімнасцёркі не раз перамяшталіся з зялёна-карычневай уніформай фаншэікіх салдат. Многія ўдзельнікі абароны мелі па некалькі раненняў, але поле бою не пакідалі. Калі параненаму міліцыянеру Касьянаву загадалі ісці ў шпіталь, ён адказаў:

— Уся Расія сёння абліваецца крывёю, я застаюся на месцы.

Яшчэ дзён батальён стрымліваў націск гітлераўцаў. А калі сілы сталі няроўнымі, Уладзіміраў сабраў застаўшыхся ў жывых абаронцаў і наведў іх у апошнюю атаку. З 250 чалавек, якія ўваходзілі ў склад батальёна, жывымі засталіся толькі 19. Яны і дачакалі да нас праўду аб гераічных справах людзей, якія мужна абаранялі беларускую зямлю ў першыя гады Вялікай Айчынай вайны.

СЁННЯШНЯ БУДНІ

Даўно адшумелі рэвалюцыйныя буры 1917 года. Больш як 20 пасляваенных год на зямлі квітнеюць сады і паспявае збажына. Многія работнікі міліцыі, якія змагаліся за заваёвы Кастрычніка ў першыя гады Савецкай улады, а таксама на франтах Айчынай вайны і ў партызанскіх атрадах біліся з гітлераўцамі, пайшлі на заслужаны адпачынак. Іх месца заступілі людзі маладога пакалення.

Сёння работнікі міліцыі рэгулююць рух гарадскога транспарту і папярэджваюць злачынствы, ахоўваюць грамадскі парадак і ідуць на дапамогу чалавеку, калі з ім здарыцца бяда. Але, каб у чытача было больш поўнае ўяўленне аб сённяшніх справах работнікаў міліцыі, варта звярнуцца да старонак газеты «На страже Окцябра», якая выдаецца Міністэрствам аховы грамадскага парадку БССР.

...Выкарыстаўшы момант, калі ў магазіне не было людзей, узброены бандыт аграбіў касу і ўцёк. Весці пошукі злачынцы было даручана апе-

ратыўнай групе Нясвіжскага раённага аддзела міліцыі. Хутка Леанід Корсак і Мікалай Шымко натрапілі на след грабіцеля і пачалі праследаванне. А вось і ён! Спрабуючы ўцячы, бандыт хутка пералез цецераз плот і пачаў адстрэльвацца. Адным са стрэлаў ён смяротна параніў Мікалая Шымко. Але злодзей быў затрыманы і пакараны савецкім судом.

Пасля смерці Мікалая Шымко працоўныя Нясвіжа звярнуліся ў гарадскі Савет дэпутатаў працоўных з просьбай перайменаваць адну з вуліц іх горада ў вуліцу імя капітана міліцыі Мікалая Шымко. Просьба людзей была задаволеная.

...«Я звяртаюся да вас за дапамогай. Адшукайце майго сына Сёмкіна Альберта Георгіевіча, 1939 года нараджэння, які да вайны знаходзіўся ў дзіцячых дзелях № 13 на вуліцы Карла Маркса ў Мінску. Я пісала ва ўсе канцы, куды падзваліся дзеці? Іх жа было 120! Ці не вывезлі іх у Германію?» Такое пісьмо ў пачатку сёлета года старшы інспектар пашпартага аддзела Упраўлення міліцыі Міністэрства аховы грамадскага парадку БССР Таццяна Жыльева атрымала з горада Тройца Чалыбінскай вобласці ад грамадзянкі Галіны Сёмкінай.

З той пары, як жанчына разлучылася з сынам, мінула 25 год. А калі Альберт і жывы, то ён даўно ўжо стаў дарослым і наўрад ці памятае сваіх бацькоў. У 1941 годзе яму было ўсяго 2 гады. Ускладнілася для Таццяны Жыльевой пошукі яшчэ і тым, што на яе запытанні з усіх адрадных бюро рэспублікі прыйшоў аднолькавы адказ: «Зве-

стак аб Сёмкіну Альберту Георгіевічу няма».

Тады Жыльева напісала пісьмо ў Мінскі гарадскі аддзел народнай асветы. Адтуль наведамілі, што ў документах былых выхаванцаў дзіцячых дамоў Сёмкіна Альберта (Аліка) няма. Ёсць прозвішча Усманова Алега Кузьміча, 1939 года нараджэння. Разам з адказам з гарана выслалі фотакартку Усманова.

Згодна са звесткамі Магілёўскага адраднага бюро А. К. Усманав пражывае ў горадзе Магілёве. Туды на імя начальніка абласнога пашпартага аддзела і напісала Жыльева пісьмо з просьбай сустрэцца з А. К. Усманавым і распытаць у яго, пры якіх абставінах і хто памяціў яго ў Мінскі дзіцячы дом, ці ведае ён сваіх бацькоў.

З Магілёва наведамілі, што А. К. Усманав аб сваім дзіцяцтве і сваіх бацьках нічога не ведае. Зноў кола пошукаў пачало змыкацца. Тады Жыльева садзіла і піла пісьмо Галіне Сёмкінай, каб тая ўказала найбольш характэрныя прыкметы, якія застаюцца ў людзей за ўсё жыццё, і выслала фотакартку бацькі Аліка, сваю, а, калі ёсць, то і здымак двухгадовага сына. У пісьме з Тройца Галіна Сёмкіна разам з дасланымі фотакарткамі пісала: «У майго сына былі родзінкі на грудзях, бочы вялікія, чорныя, з доўгімі вейкамі. Павінен быць кадык».

Зробленыя ў спецыяльнай лабараторыі аналізы фотаздымкаў паказалі, што маленёк Альберт Сёмкін і дарослы Алег Усманав — адзін і той жа чалавек. Пацвердзіла гэта і сама Галіна Сёмкіна, калі атрымала ад Таццяны Жы-

льевой фотакартку, на якой быў зняты Алег Усманав ва ўзросце 27 год. Жанчына з Тройца пісала: «...Нерада мною выразна паўстаў твар Алікавага бацькі — такім быў ён у пачатку вайны».

А вось яшчэ два наведамленні той жа газеты.

...Адночы ў час дзяжурства на базарнай плошчы ў горадзе Мазыры міліцыянер Леанід Лазіцкі заўважыў на тратуары невялічкі скрутак. У ім было 660 рублёў грошай. Аб сваёй знаходцы ён наведаміў дзіжурнаму гарадскога аддзела міліцыі. А праз некалькі дзён, дзякуючы прынятым міліцыйным мерам, знайшоўся і сам уладальнік грошай. Ім быў жыхар вёскі Крукава Калінкавіцкага раёна Іван Шинчук.

...Кожны з нас уяўляе сабе провады на чыгуначных вакзалах: абдымкі, моцныя поціскі рук, словы пажаданняў у дарогу. У адзін з дзён на пероне станцыі Мінск дзяжуріў старшы сержант Камароўскі. Роўна на расісаванне пасажырскі поезд пачаў адыходзіць ад перона, а адна з жанчын спрабавала на хату ўскочыць у вагон. Але рантам яна аступілася і ўпала на рэйкі. Лічаныя секунды спатрэбіліся старшаму сержанту, каб, рызыкуючы ўласным жыццём, кінуцца пад вагон і выратаваць чалавека ад смерці. За самаадданы ўчынак кіраўніцтва міліцыі аб'явіла старшаму сержанту міліцыі Камароўскаму падзяку.

Такія сённяшнія будні работнікаў савецкай міліцыі. Будні — поўныя даброты, чужэсці і адвагі.

Л. СКІБЕНКА.

Аддзел міліцыі Салігорскага гарадскога выканаўчага камітэта створаны толькі ў мінулым годзе, але ўжо лічыцца адным з лепшых у Мінскай вобласці. На здымку: начальнік крымінальнага розыску маёр Б. ЦЫПУШКІН, намеснік начальніка аддзялення міліцыі маёр В. ПЫЖЫК і лейтэнант С. ЖУК.

Фота І. ЗМІТРОВІЧА.

Белорусскому товариществу по культурным связям с соотечественниками за рубежом, редакции газеты «Голас Радзімы»

Разрешите от имени Главного правления Федерации русских канадцев поздравить вас и весь белорусский народ с праздником 49-й годовщины Великой Октябрьской социалистической революции. Пусть крепнет дружба белорусского и канадского народов! Пусть будет мир во всем мире!

При этом мы желаем вынести от имени нашей организации ФРК большую благодарность вашему Товариществу за помощь, оказанную туристским группам «Вестника», посетившим СССР и Белорусскую республику.

Все возвратившиеся рассказывают о достижениях советского народа вообще и о достижениях Белорусской республики и других республик, где они побывали. Некоторые написали в газете, другие выступили на собраниях. Все это содействует развитию взаимопонимания между нашими народами.

ДЕНЕЖКО, секретарь ФРК.

От имени Союза советских граждан в Бельгии горячо вас поздравляем с 49-й годовщиной Великой Октябрьской социалистической революции. Желаем больших успехов в вашей работе по укреплению дружеских отношений и дальнейшему сотрудничеству со всеми сооте-

чественниками за рубежом, а также здоровья и счастья в личной жизни.

Центральное правление Союза советских граждан в Бельгии.

Русский культурно-демократический союз в Финляндии сердечно поздравляет вас с 49-й годовщиной Великой Октябрьской социалистической революции.

Правление.

У сувязі са святкаваннем 49-й гадавіны Вялікага Кастрычніка ў Таварыства і рэдакцыю газеты «Голас Радзімы» прыйшло шмат віншаванняў ад суайчыннікаў. Мы дзякуем землякам Н. АБРАМЕНКАВАЙ, Н. АПЕЛЬ, А. БАРЫСЕНКУ, А. БУТУ, мужу і жонцы БЯГАНСКИМ, І. ВАСІЛЕНКУ, мужу і жонцы ГАРБУЗ, Т. ГЕРЦБЕРГЕР, мужу і жонцы ДЗЕВЯТКА, сям'і ДЗІКІХ, М. ДОУГАМУ, С. ЕРМАКОВІЧУ, В. ІВАНОВУ, А. ІЛЬНОЙ, К. КОНАН, Н. КРЫЖАНОУСКАЙ, мужу і жонцы ЛАЗІНСКИМ, К. НАВУМЧЫКУ, М. ПАЎЛЮКОВІЧУ, І. РАБУШКУ, М. РАЙЦАВУ, мужу і жонцы РЭЗНІКАВЫМ, Г. САХАНЕНКУ, І. СКУРАТОВІЧУ, С. ТУШЦУ, А. ХОХУ, А. ЦІБО, І. ЧОПЧЫЦУ, І. ШВЕДУ, А. ШРОЙДЭР, І. ШЧАРБАЦЭВІЧУ, П. ЮРШО, сям'і ЮХАВЫХ, З. ЯРШОВАЙ і ўсім іншым нашым сябрам за віншаванні і жадаем ім усяго найлепшага ў жыцці.

ПІШУЦЬ ЗЕМЛЯКІ ● ПІШУЦЬ ЗЕМЛЯКІ ● ПІШУЦЬ ЗЕМЛЯКІ

Сейчас, когда американские солдаты убивают вьетнамских детей и женщин, когда горят жилые дома и гибнут поля, все честные люди обращают свои взоры к Советскому Союзу — оплоту мира и справедливости. Разумная внешняя политика СССР подает другим странам пример в мирном разрешении всех спорных вопросов.

Нелегкими путями шел советский народ к становлению своей могучей державы. Сначала был дан бой интервентам, бандам Колчака, Махно и Деникина. Потом пришло еще более страшное испытание — гитлеровское нашествие. Советский народ-герой, встав как один человек на защиту Родины, разбил германских нацистов и их лакеев. Страна, где трудящиеся стали хозяевами своей жизни, ярким маяком освещает путь человечеству.

Ефим ЭНТИН.

У апошнім часе атрымаў ад вас песеннікі «Люблю наш край», якія зараз жа раздаў знаёмым у Кайўлендзе. Вельмі ўсім спадабаўся змест гэтага песенніка, і мы цешымся, што Беларусь развіваецца... А мы, эмігранты, проста з тулі аб ёй паміраем без пары. Чакаем ад вас добрых вестак.

Аляксандр О.

Паважаныя супрацоўнікі рэдакцыі! Вінішую вас і ў гэтай асабе ўсіх грамадзян СССР з вялікім рэвалюцыйным святкам — 49-й гадавінай Кастрычніка. Шмат разоў дзякую за ўвагу, з якой вы ставіцеся да мяне. Вось і зараз, калі пішу гэтыя радкі, перада мной ляжыць «Голас Радзімы» і ліст з рэдакцыі. Прасьляце і надалей мне газету, якая чытаецца з такой цікавасцю.

Шкада, што я не нарадзіўся на некалькі дзесяцігоддзяў позней, тады не давялося б мне пакутаваць на чужыне, не вывез бы я сваіх дзяцей за мяжу, каб зрабіць з іх інашаземцаў. Але я і тым шчаслівы, што дажыў да тых часін, калі з майго роднай Беларусі ніхто не эмігрыруе з-за таго, што на Радзіме няма работы. На беларускую зямлю прыйшло мільяны і шчаслівае жыццё.

Арсеній БАРЫСЕНАК.

Калі я ад'язджаў гасцяваць на Радзіму, мяне прыйшло праводзіць да двюхсот эмігрантаў Буэнас-Айрэса. Яны прасілі перадаць прывітанне бацькоўскай зямлі і ўсё запамінаць да дробязі, каб расказаць потым ім.

І вось я на Гродзеншчыне, у сваіх Лакцянах. Дзе тыя балоты, што падступалі да вёскі з усіх бакоў? Дзе спрадвечная беднасць сялян? Ідзеш па калгасных палях, і душа радуецца за добры ўраджай. У які дом ні завітаеш — бачыш басаты стол, нібы чакалі гасцей.

Хаты вялікія, з шырокімі вокнамі і зашклёнымі верандамі. Людзі атрануты прыгожа, асабліва моладзь. Цудоўныя ўражанні засталіся ў мяне ад наведання роднай зямлі, і я з радасцю падзяляю імі з сябрамі ў Буэнас-Айрэсе.

Бернард ШЫМКОВІЧ.

Аргенціна.

ВЕДАЙЦЕ, ЗЕМЛЯКІ!

Сяргей Банцэр жыве цяпер у Злучаных Штатах Амерыкі. У заморскай краіне ён апынуўся, хаваючыся ад расплаты за злачынствы, зробленыя на беларускай зямлі ў гады Вялікай Айчыннай вайны.

З прыходам фашыстаў у Смаргонь, ён пайшоў да іх на службу і да 1943 года знаходзіўся ў батальёне СС. Аб крывавай кар'еры здрадніка ў свой час расказвалі яго саслужыўцы, саўдзельнікі ў злачынствах: Н. Целякоў, Г. Бруно, В. Трацюк і Ш. Акматаў.

Банцэр быў штатным агентам мінскага СД і асабіста прымаў удзел у арыштах, катаваннях і масавых расстрэлах савецкіх грамадзян. У канцы вайны, калі паражэнне гітлераўскага фашызму было віда-

вочным, Банцэр перабраўся ў польскі горад Катовіцэ, але затрымаўся там ненадоўга. У Бляхштаце (Германія) ён працягваў працаваць у гестапа. Скончыўшы ў 1945 годзе спецшколу, Банцэр атрымаў званне обершарфюрэра войск СС.

У Берліне ён быў прызначаны малодшым рэзідэнтам аддзела «Н» галоўнага ўпраўлення дзяржбяспекі Германіі.

Многа злачынстваў і ахвяр на сумленні Банцэра. Не дарэмна ж яго «заслугі» адзначаліся ў загадах гестапа, фашысцкі мундзір упрыгожваў «Усходні медаль».

Забойцы ўдалося пазбегнуць кары.

Ведайце аб гэтым, землякі!

В. КАЛІНАГОРСКИ.

«Гасцюючы ў сваякоў у вёсцы Пагост Салігорскага раёна, я быў запрошаны прадстаўнікамі райсавета агледзець калгасы імя Дзяржынскага і імя Кірава. Гаспадаркі зрабілі на мяне вельмі добрае ўражанне, таксама спадабаліся і школы, зручныя для вучняў і настаўнікаў. Хачу выказаць падзяку дырэктару Казловіцкай школы, які цёпла прыняў нас і ўдзяліў многа ўвагі, і ўсім тым, хто гасцінна сустракаў мяне на роднай зямлі. Жадаю працоўным СССР далейшых вялікіх поспехаў на ніве культуры і прагрэсу». Гэта пісьмо пакінуў у рэдакцыі случкай раённай газеты наш земляк Іларыён Трухан перад ад'ездам у Злучаныя Штаты Амерыкі.

— Я многа чуў і чытаў пра жыццё ў Савецкім Саюзе, — гаварыў Іларыён Пракопавіч, — але лепш чалавеку ўбачыць усё ўласнымі вачыма. Я пераканаўся, што новае жыццё землякоў не ідзе ні ў якое параўнанне з тым, што было паўвека назад.

Вялікае ўражанне зрабіла на І. Трухана арганізацыя народнай асветы і аховы здароўя ў СССР. Зараз у Слуцкім раёне каля дзвюхсот школ, у якіх вучыцца 21 тысяча вучняў (да рэвалюцыі на гэтай жа тэрыторыі было 19 школ на 650 вучняў).

— Памятаю, як пасля сканчэння Пагосцкага трохкласнага вучылішча мне давялося настаўнічаць на вёсцы. Па хатах вучылі дзяцей. Якое то было вучэнне! — успамінаў Трухан. — У Пагосце цяпер вялікая паліклініка, а калісьці тут быў адзін доктар, і то каб трапіць да яго, хвораму даводзілася перапраўляцца праз раку Случ, а моста не было.

Многа цікавага раскажаў гасцю старшыня калгаса імя Дзяржынскага Герой Сацыялістычнай Працы дэпутат Вярхоўнага Савета БССР Аркадзь Гусакоў. Калгаснікі збіраюць па 20 цэнтнераў збожжавых з гектара, па 160 цэнтнераў бульбы. У гаспадарцы 29 аўтамашын, 37 трактараў, 6 камбайнаў. Грашовы даход гаспадаркі складае каля двух мільёнаў рублёў. Калі летась калгаснікі атрымалі 1 рубель 87 капеек грашыма, 1,8 кілаграма хлеба, 2,5 кілаграма бульбы на працадзень, то сёлета толькі на аванс выдадзена па 2 рублі, а канчатковы разлік яшчэ наперадзе.

За сродкі калгаса будуецца школы, медпункты, клубы. Усім вучням у школах выдаюцца бясплатныя абеды. Многія калгаснікі атрымліваюць пенсіі. Састарэлыя і інваліды забяспечваюцца жыллём за кошт калгаса.

Іларыён Пракопавіч, адзна-

НАШЫ ГОСЦІ ПЕРАКАНАУЧЫЯ АРГУМЕНТЫ

чаючы высокі матэрыяльны ўзровень жыцця ў вёсцы, гаварыў, што ў бытавых умовах жыхароў вёскі ёсць яшчэ недахопы.

— Не ўсё адразу можна зрабіць, — адказалі яму. — У гады Айчыннай вайны многія вёскі былі цалкам знішчаны. Трэба было спачатку ўзняць гаспадарку, адбудавацца. А зараз якраз бытавым пытаннем на вёсцы аддаецца шмат увагі.

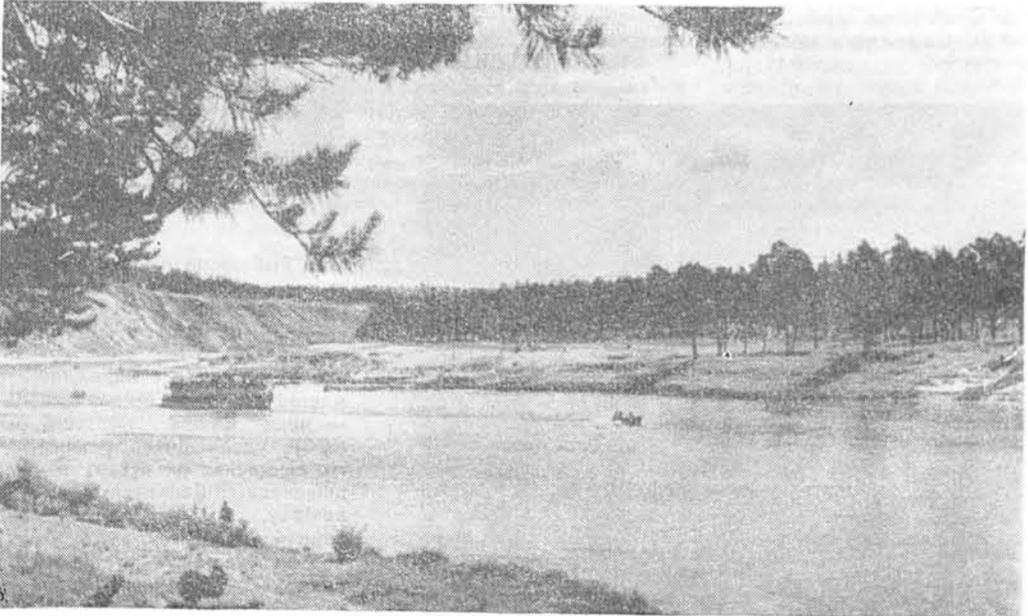
Вось і калгас імя Дзяржынскага пачаў будаваць дамы гарадскога тыпу з усімі камунальнымі зручнасцямі.

Іларыён Пракопавіч пабываў на будаўніцтве Салігорскіх калійных камбінатаў, у Слуцку, Мінску, розных вёсках, дзе жывуць яго шматлікія сваякі.

— У Злучаных Штатах я часта выступаю на прафсаюзных сходах і ў іншых месцах, расказваю праўду аб Радзіме, спрачаюся з тымі, хто ганьбіць яе. Да гэтага часу я браў матэрыялы з савецкай і прагрэсіўнай амерыканскай прэсы. Паездка ўзбагаціла мяне новымі пераканаўчымі аргументамі. Я ўбачыў, што мой народ жыве мірным стваральным жыццём і будзе шчаслівай будучыню.

М. НИКОЛЬСКИ.

г. Слуцк.

НА НЁМАНЕ.

Фотаэцюд К. ЯКУБОВІЧА.

Група дэлегатаў і гасцей
V з'езду
кампазітараў Беларусі.
На здымку:
(злева направа)
А. АРТАМОНАЎ, А. БАГАТЫЙРОЎ,
Р. ШЫРМА,
Г. ВАГНЕР, Х. ІЗАМАЎ,
Ш. МАПФІДЗІНАЎ, С. АНСЮК.
Фота Уд. КРУКА.

ГУЧЫЦЬ БЕЛАРУСКАЯ МУЗЫКА

Далёка за межамі нашай рэспублікі гучыць сёння беларуская музыка. Яе слухаюць у Сібіры і на Урале, у Прыбалтыцы і на Украіне, яе выконваюць аркестры Польшчы, Балгарыі, Румыніі.

Вялікай падзеяй у культурным жыцці Беларусі з'явіўся пяты з'езд кампазітараў рэспублікі, які адбыўся нядаўна ў Мінску. Новая сімфонія, харавая і камерная творы, песні выконваліся ў дні з'езду ў канцэртных залах, палатах культуры, клубах і навукальных установах. Гэта была творчая справаздача кампазітараў за чатыры гады праішоўшых пасля мінулага з'езду.

Хвалюючая праблема сучаснасці — пытанне ваіны і міру — гучыць у многіх музычных творах. «Попел» — так называецца вальс-сімфаніяная назва маладога кампазітара С. Каргаса (на словы Э. Мажэйкіна). Гэта твора пратэст супраць жахаў Майланда і Левеніа, супраць злачынстваў фашызму. Канцэрт для аркастра аркастра А. Янчанкі выканаў аўтар. Яго твор таксама прасякнуты трыгофам за лёс людзей і міру. Яркі драматызм музыка даходзіць месцамі да трэгалейнага накалу. У сімфанічных канцэртах выконваліся таксама сімфонія № 2 Л. Абелівіча, трэцяя сімфонія для фартэпіяна і аркестра Я. Глебава, канцэрт для фартэпіяна і аркестра Г. Вагнера і іншыя творы, вельмі шэра прынятыя саўчаснасцю.

Квартэты М. Аладава і маладога кампазітара І. Дунчанкі, фартэпіянае трыо Д. Каміцкага, вальсыны чылк Г. Вагнера «Настроі», рамансы Я. Цікоцкага і Э. Тыманд былі выкананы ў двух камерных канцэртах. Вялікае ўражанне зрабіў на прысутных твор Д. Смольскага «Песні Хірасімы» для двух салястаў.

чытальніка і двух фартэпіяна (словы японскіх паэтаў).
Канцэрт харавой музыкі адбыўся ў Белдзяржуніверсітэце. Чысціня інтанацыі, плаўнасць, прыгажосць і музычнасць выканання яшчэ раз пакаралі тых, хто слухаў у гэты вечар Дзяржаўную акадэмічную капэлу БССР (мастацкі кіраўнік народны артыст СССР Р. Шырма).

Мнагалюдна было ў доме культуры калгаса «Новы быт» Мінскага раёна, дзе выступалі Дзяржаўны народны аркестр БССР (мастацкі кіраўнік народны артыст БССР І. Жыновіч) і Дзяржаўны народны хор БССР (мастацкі кіраўнік народны артыст БССР Г. Цітовіч). Калектывам выконвалі інструментальныя і харавыя творы беларускіх кампазітараў.

Шырмам быў канцэрт эстраднага аркестра Беларускага радыё і тэлебачання пад кіраўніцтвам Б. Райкега. Народны артыст БССР І. Сарокін выканаў з вялікім паважэннем песню І. Дунчанкі «Ізямля» (словы М. Ясіня), якая атрымала першую прэмію на Усеаўскай міжнароднай конкурсе песні, прысвечаным 50-годдзю Савецкай ўлады.

У апошні дзень з'езду адбылася творчая дыскусія, у якой прынялі ўдзел кампазітары і музыказнаўцы Масквы, Ленінграда, Эстоніі, Літвы, Узбекістана і іншых гарадоў і брацкіх рэспублік. У дзелавой і дружэлюбнай абстаноўцы гаварылася аб узрослым творчым майстэрстве нашых кампазітараў, аб перспектывах і недахопах беларускай музыкі.

Адбыліся выбары кіруючых органаў Саюза кампазітараў Беларусі. Старшынёй абран народны артыст СССР Р. Шырма, намеснікамі старшын — Я. Глебаў і І. Кузняшоў, алканым сакратаром — Г. Вагнер.

Г. ГЛАНХЕНГАУЗ.

СЛОВА ПРА ЗЯМЛЮ

Пятро Гарэцкі

Даспелы жывёны. Шчодры жытні
У засеці поўныя цяж.
Дажэжамі неба пералыта,
Там рушнікі вясёлка тчэ.
То за блакітнай даліною,
То за Дняпром, то за Дзяснозю,
То ў ціхіх Нёманскім краю
Удзеху бачу я снаю.
Зямля ж ад краю і да краю
Снапы аддаваў на ўмалот,
Раскрыла новаму прадажю
Абдымі... Будзе хлебны год!

Зямля мая, зямляка,
Казачная слава твая;
Грань, зямляч крывіцы,
Ліці буніцы травай.
Толькі забораўцы сокі —
Ліцікі вырніцы на саст,
З іабам ясным, высокім
Зліваецца яблыня цвет;
Колас нальсцяца поўна,
Над лясам ружоўкаца плаці,
Слава зямлю, беларука,
Тысячы, тысячы год!
Каліца ў мора рэці.

Маладыя галасы «Аўтазавадца»

На старонках шматтыражнай газеты «Аўтазавадзец» часта можна бачыць вершы Казіміра Глянхенгауса, Уладзіміра Дарашэвіча, апавяданні і нарысы Льва Раманава. Гэтых аўтараў чытаць ужо ведаюць не першы год. А зусім нядаўна «Аўтазавадзец» змясціў нізку вершаў новага члена літ'ядавання — Ніны Гарбуновай, якая працуе канструктарам у аддзеле галоўнага тэхнолага.

Васемнаццаць год пры рэдакцыі шматтыражнай газеты Мінскага аўтазавада існуе літаратурнае аб'яднанне. За гэты час яго члены выпусцілі чатыры калектывныя зборнікі. Маладым літаратарам дапамогу аказваюць беларускія пісьменнікі.

...На святні, 22 верасня 1942 года, гітлераўскія карнікі акружылі беларускае сяло Боркі. «Аперацыя праходзіла планамерна, — піша ў сваёй справаздачэ аб знішчэнні хукароў гэтага населенага пункта выконваючы абавязкі камандзіра дзевяці роты п'янацэптага паліцэйскага папка Мюлер. — ...Мне ўдалося захапіць і даставіць на месца збору усіх жыхароў без выключэння. Добра, што мэта, для якой зганялася ісельніцтва, да апагнажа моманту не была зму вядома. На месцы збору панаваў спакой. Колькасць пастуў была зведзена да мінімуму, і сілы, якія вызваліліся, маглі быць

А ў зямлі адна турбота:
Усе захаваць чалавечу —
Скрапёваная яе работа.
Зямля мая, зямляка,
У росквіце, слава, абнова,
У сэрцы майм крывіца
Нашыя к табе, любодзі,
Родная мне тэкава.
Сэрцац памк з табою,
Зойніку я не шукаю,
Шукаю табе спакою.

Як шчыра сэрцу трэба — мы тады
Зямлі наклінем зямлю накланам,
Плывім любод да роднай прад гай,
Нашыцу нашыцу няксім да снаю,
Вярэм рубжэ маю ноцку, і казі
На зорніцу дайважэме апраўт —
Наш сэрца сэрца матухна-зямлі,
І з гэтым сэрца сэрцац мы зліці,
Вяз гэтай рывіцы ў жаці б аслен,
І дадубе, як зямля казіна,
Чужым б мазне не ўдзіць на носі хлеб,
Калі б ў сэрцы не жыла мая Айчына!

З украінскай мовы пераклаў
Антон БАЛЕВІЧ.

Кнігу вершаў напісаў эканаміст

У вёсцы Лоша Уздзенскага раёна ўсе ведаюць Кастуся Шавеля не толькі як вопытнага эканаміста. Гэты чалавек, які любіць літаратуру, у вольную часіну сам бярэцца за пера. Яго вершы часта змяшчаюць у раёнай газэце «Сцяг Кастрычніка», у рэспубліканскім друку.

Лепшае за напісанага амаль за трыццаць год адабрана для выдання асобнай кніжачка пад назвай «Мой кут салаўіны». Зборнік вершаў адрэдагаваў паэт Антон Бялевіч. У наступным годзе паэтычная кніжачка калгаснага эканаміста выйдзе ў свет.

ГЭТАГА

Нядаўна ў Заходняй Германіі з помнай сустрэчай сустрэліся з турмы ваяцкіх злучэнняў Балдэра фон Шварха і Альберта Шігера. Сотні фатаграфій, тысячы радкоў у газэтах і часопісах мільяны «выскарочнае» аблічча гэтых маладых дзяўчынаў фашыскага рэйха. Спалучэннем Гітлера падобнаі букеты кветак. Ім пацесілі рукі, адла-дзіравалі.

Але за гэтай ідыліяй — кроў мільёнаў людзей. Рэвалюцыйны фашысцкі забойцаў, заходнегерманская прэса старанна замоўчвае зробленыя імі злачынствы супраць чалавечнасці, за якія зямля была асуджана Міжнародным ваяцкім трыбуналам у Нюрнбергу. Выстаўка ў музеі Узброеных Сіл СССР, якая абкрылася ад 20-годдзя выхавання і прысваоры на Нюрнберскім працэсе, сведчыць аб страшных злачынствах, якія творылі шварха, Шігера і іншыя гітлераўскія вояцкі ў саваі дру-гой сусветнай ваіны.

...На святні, 22 верасня 1942 года, гітлераўскія карнікі акружылі беларускае сяло Боркі. «Аперацыя праходзіла планамерна, — піша ў сваёй справаздачэ аб знішчэнні хукароў гэтага населенага пункта выконваючы абавязкі камандзіра дзевяці роты п'янацэптага паліцэйскага папка Мюлер. — ...Мне ўдалося захапіць і даставіць на месца збору усіх жыхароў без выключэння. Добра, што мэта, для якой зганялася ісельніцтва, да апагнажа моманту не была зму вядома. На месцы збору панаваў спакой. Колькасць пастуў была зведзена да мінімуму, і сілы, якія вызваліліся, маглі быць

КОРОТКИЕ НОГИ БОЛЬШОЙ ЛЖИ

Короткие ноги сделали гораздо большее открытие: оказывается, этот «генерал» сползал вниз ртутный столбик градусника только для нацистов, даря их противникам весеннее тепло.

Когда все застывало, что война закончится не в Москве, а в Берлине, в ход были пущены «казаки на площади святого Петра». Утверждали, что с минуты на минуту они придут в Вечный город, чтобы напоят своих животных из двух фонтанов, окруженных колоннадой скульптора Бернини. Бред этот предносился в различных вариантах, но лошади всегда были налицо.

Что же касается послевоенных советских пятилеток, то они тем временем снова начали «проваливаться» (на страницах наших благомыслящих газет), и снова читателей уверяли, будто «колоссы» вот-вот рухнет, ибо у Америки появилась атомная бомба.

Потом стали известны имена ученых, создавших первые спутники и советское ядерное оружие. Логоников уток, однако, это не обескуражило. Такая у них профессия. Первые спутники, которые поднялись в космос, нашли сногсшибательное объяснение: «Все происходит потому, что русские — великие шахматисты».

Список нелепых измышлений можно было бы продолжить до бесконечности. Однако с развитием и расширением связей между Италией и СССР все больше и больше буржуазные журналисты подучало возможность лично посетить вашу страну. Честно скажу, большинство из них уже не возвращалось к затрепанному выдумкам. Но ведь и перед хозяевами надо держать ответ. Поэтому, чтобы не обидеть тех, кто держит в руках контрольные пакеты газетных акций, используются запасные позиции. Да, пишут они, в СССР есть великолепные электронные машины, гигантские металлургические заводы, потрясающие достижения в области завоевания космического пространства, замечательные новые города, но

«Генерал Зима».

Советская пятилетка

«Колос на глиняных ногах».

Как известно, события развивались совсем не в том направлении, в каком предполагали фашистские главары. Тогда в обращение были пущены утки под названием «законные пулеметчики» и «комиссары с пистолетами». Да, да, так и писали, что советские солдаты отожки сражались только потому, что их будто бы приковывали к собственному оружию и ставили братаго красного комиссара, который держал у дятлика каждого вышеупомянутого солдата крупнокалиберный пистолет. Вы, конечно, можете не поверить, что подобные аргументы использовались виднейшими деятелями, в связи с чем этих деятелей вполне можно отнести к разряду кретинов. И тем не менее подобные выдумки годами были блудом анти-советизма.

В Сталинграде у колоса оказались стальные ноги. Тогда нацистской пропагандой был изобретен «генерал Зима». Я согласен с тем, что этот «генерал» умело вел свои антигитлеровские баталии. Но анти-совет-

НЕЛЬГА ЗАБЫВАЦЬ

зрасходавана вітывачных патронаў 786, патронаў для аўтаматаў 2493 штукі.

Мноства дакументаў, фатаграфій і іншых экспанатаў, якія сведчаць аб страшных злачынствах нямецка-фашысцкіх варвароў, прадстаўлены на выстаўцы «Гэтага нельга забываць», якая адкрылася ў Маскве, у Музеі Узброеных Сіл СССР. Вось некаторыя лічбы, якія выкрываюць зварыную сутнасць фашызму. Дваццаць мільянаў савецкіх людзей загінулі ў выніку другой сусветнай ваіны, развязанай гітлераўскай Германіяй. Каля паловы з іх забіта або закатавана на акупіраванай савецкай тэрыторыі ў і канцэнтрацыйных лагерах. Фашысцкія вандалы разбурылі і разграбілі 1.710 гарадоў і пасёлкаў гарадскога тыпу, больш сямідзiesiąці тысяч сёл і вёсак.

Савецкі народ залычыў раны ваіны. З руін і попелу ўсталі гарады і сёлы. Вырасла новае пакаленне савецкіх грамадзян. Ад мінулага засталася тое, што не ўмяшчаецца ў сучасныя стаўцы лічбаў, але што ніколі не будзе забыта чалавечам, Гэта вельзінае гора, якое прынеслі фашысцкія вылюдкі мільёнам людзей.

У гэты рахунак увайшлі гора і сёлы п'янацэптагадой Калі Сусанінай. Не вытрымаўшы

зверстваў у фашыскай няволі, яна навесілася. У схапаным на гарышчы пісьме, напісаным перад смерцю, дзяўчынка пісала сваёму бацьку-салдату:

«Калі ты, тата, будзеш чытаць гэта пісьмо, мяне ўжо ў жытыв не будзе... Вярнешся, маму не шукай — яе расстралялі немцы... Калі я кашляю, з роту ідзе кроў, у мяне адбілі лёгкія... Я падобна хучэй на шкелет, чым на чалавека, і салёныя слёзы бягуць з вачэй... Так, тата, я рабыня нямецкага барона, працую ў Германію, яны бяруць мяне ў сабой. Я вырашыла лепш памёрці з сабой, я вырашыла лепш памёрці з сабой, я вырашыла лепш памёрці з сабой, чым быць затаптанай у варожую зямлю».

Чалавеча гора і пакуты — іх адчуваеш, калі бачыш на фатаграфіях крываваую расправу над сем'ямі чыгуначнікаў сталеі Гартманшоўка, расійскіх ваеннапалонных у Раство, закатаваных савецкіх людзей у Харкаве, Нікалаеве, Валакаламску і Керчы.

Нельга без болы чытаць акт, у якім гаворыцца, што гітлераўска вылоды ў кастрыч-

ніку 1942 года вывезлі з гора і жымылі пахавалі 214 выхаванцаў Бейскага дзіцячага Дома.

Мноства экспанатаў сведчаць аб тым, як нацысты стваралі ў Еўропе індустрыю масавага знішчэння людзей. Аб гэтым гаворыць фатакопія старанна вычарчанай нямецкай карты знішчэння яўрэйскага насельніцтва ў Беларусі, Ленінградскай вобласці, у Літве, Латвіі, Эстоніі. Лічбы паведамляюць, што з шаснаццаціга кастрычніка 1941 года па трыццаць першае студзеня 1942 года там было знішчана каля чвэрці мільёна чалавек. Побач, на сіняй карце Еўропы, барвовымі кропямі абазначана сетка нямецкіх канцэнтрацыйных лагераў і месца масавага знішчэння людзей. Кружочкамі адзначаны злавесныя фабрыкі смерці — Асвенцім, Майданек, Трэблінка, Маўтхаўзен, Бухенвальд, Дахау і многія іншыя.

Страшныя злачынствы супраць чалавечтва былі загадзя прадуманы, спланаваны нацысцкім кіраўніцтвам. І гэтыя планы з ізумерным педантызмам і базлігаснасцю праводзіліся ў жыцці. Перад намі фатакопія «Плана Барбароса» ад 18 снежня 1940 года, у якім выказваецца намер гітлераўскага камандавання «опера-

магчы шляхам скарачэння ваяцкай аперачыі Савецкую Рэсію».

Зялёная папка Герынга з дырэктывамі аб эканамічным аграбленні Савецкага Саюза і пераважныні яго ў сыравінны агарны прыдатак трэцяга імперыі. Загады гітлераўскага камандавання аб узмацненні тэро-ру на акупіраванай тэрыторыі.

«Пакаранне смерцю 50—100 камуністаў можна звычайна лічыць падыходзячым выкупам за страту жыцця аднаго нямецкага салдата», — гаворыцца ў загадзе фашыскага генерал-фельдмаршала Кейтэля ад 16 верасня 1941 года. А другі гітлераўскі генерал Рэйхенау ў сваім загадзе ад 10 кастрычніка 1941 года «Аб паводзінах войск на Усходзе» усклікаў: «Забеспячэнне харчаваннем мясцовых жыхароў і ваеннапалонных з'яўляецца непатрэбным гуманізмам. Ніякія гіста-румыні і мастацкія гістаўнасці на Усходзе не маюць значэння».

І вось фінал: фатаграфія павешаных верхаводаў фашыскага рэйха... Прапусціце аддаленыя гзітывы военным злачынцам. Але трыбунал у Нюрнбергу не толькі сурова пакараў агрэсароў. У сваім прыговорах ён асудзіў агрэсію.

На жаль, некаторым гэты ўрок не паішоў на карысць. Праз дваццаць год пасля Нюрнберга ў Заходняй Германіі паўна неацэнна, спеуючы сілы рэваншызму.

«Цяпер у ФРГ легальна існуюць сто трынаццаці фашысцкіх арганізацый. У найўнасці неацэнна сторах газет і іншых друкаваных выданняў агульным тыражом 227 тысяч экзэмпляраў», — абвешчана надпіс на стэндзе, дзе змешчаны фатаграфіі недабрых фашысцкіх генералаў, эсэсаўцаў і іншых гітлераўскіх галаварэзаў. Іх рукі цягнуцца да атаманай зброі. Яны гатоў зноў праціць мора людскай крыві.

На стэндзе тэлеграма, пісьмы, рэзалюцыі мітынгаў. Савецкія людзі пратэстоў супраць намераў боіскай рэваншызтаў спыніць праследаванні нацысцкіх злачынцаў, анісіціраваць забойцаў.

Гэта выстаўка не толькі памяць аб ахвярах нацызму. Яна напамінае, што ў свеце яшчэ ёсць сілы, якія хочуць уцягнуць чалавечтва ў трэцюю сусветную ваіну. Выстаўка заклікае да пільнасці, да барацьбы супраць падпальшчыкаў новай ваіны.

Ігар ТВЯРСКІ, карэспандэнт АДН.

А. ЗУБОВ,
Л. ЛЕРОВ,
Д. СЕРГЕЕВ

ПЯТИ- ДЕСЯТИ СТРОК

(Начало в №№ 35—43, 45, 46)

Теперь Птицын вынужден сказать Егорову всю правду. А это нелегко. Петра Максимова уже, видно, терзают тяжелые предчувствия. Но иначе нельзя. Он должен все знать. Так требует план операции.

...Они гуляли по набережной — это любимое место их прогулок: здесь, собственно, все и началось у них. Первое пожатие руки, первое объяснение в ту безлунную ночь.

А сейчас он смотрит на нее глазами, перед которыми открылся весь ужас свершившегося. Он думает о том, хватит ли у него сил выдерживать и не выдать себя. Должен, обязан выдерживать, не имеешь права выдавать себя — это ничтожно малая расплата за все... За что? В чем твоя вина, Петр?

— О чем ты думаешь, Петя? Ты меня не слушаешь...

— Прости, пожалуйста, Наташа, я действительно задумался. Меня все же тревожит визит иностранца и его предложение насчет статьи. И потом неожиданный отбой...

— Меня тоже что-то тревожит... После визита этого джентльмена... Петя, вспомни, ты за рюмкой водки не сболтнул ли чего-нибудь лишнего? — испуганно спросила она.

— Успокойся, Наташа. Ты ведь знаешь, какой я пьяница... Я, конечно, ответил на некоторые его вопросы...

И Петр Максимович вслух стал вспоминать вопросы, которые ему задавал Карл, и свои ответы.

— А по-моему, Петя, ты был слишком откровенен с ним...

— Ты не волнуйся за меня. Главное в нашем открытии совсем не то, что я ему рассказал. Ведь мы нашли... — он долго говорил о последних исследованиях института. Однако Наташа не слушала его и довольно откровенно позевывала.

Майор как в воду глядел: «Ни одного вопроса она не задаст вам», — вспомнил Петр Максимович.

— Прости меня, пожалуйста, Наташенька... Для тебя это, конечно, скучная материя, а для меня — вся жизнь... Был жаркий субботний вечер. Они зашли на «попла-

вок» поужинать. Наташа была очень весела, ласкова.

— Мне всегда недостает тебя, Петя... Знаешь, поедем завтра в Химки, искупаемся, пообедаем...

На следующий день сразу после работы Наташа поехала в Химки. Петр Максимович задержался в институте, и они условились встретиться в семь часов вечера у входа в речной вокзал и вместе пообедать.

...Она уплыла далеко. Рядом с ней неожиданно появился мужчина. Кругом — ни души. Какую-то минуту плыли молча, бок о бок. Достав из-под купальника спрятанный на груди непромокаемый мешочек, она протянула его пловцу.

— Тут последние данные. Я их записала со слов Егорова.

— Хорошо. Изучим, решим, что дальше делать. Инструкцию и вознаграждение получите через тайник номер два.

И они поплыли в разные стороны.

В семь вечера Петр Максимович ждал ее у подъезда речного вокзала.

За ужином Наташа говорила Петру ласковые слова, которые его уже не согревали. Но он помнил, что ему надо улыбаться... И он улыбался...

«ДЕЙСТВУЙТЕ БЫСТРЕЕ, ТЕМ ЖЕ СПОСОБОМ»

Переводчица была арестована через десять дней после того, как в Москву пришел журнал с сенсационной пятидесятистрочной заметкой. В этот же день в момент свидания с сибирским профессором был арестован и Атлет. Он оказался ягодкой того же поля, что и Серж. Для окружающих — он плановик одного из московских учреждений.

Их обоих могли арестовать сразу же, в Химках, где Атлет принял от переводчицы мешочек с «сенсационной информацией» на 50 строк — момент этот был зафиксирован должным образом. Но сотрудники органов госбезопасности решили подождать несколько дней («Посмотрим, как будут развиваться события»).

Все эти десять дней они, что называется, не спускали глаз с Венеры и Атлета. Ве-

нера снова вышла на связь с Атлетом. Была перехвачена шифровка в их тайнике: «Требуем новых данных о работах профессора. В полученной информации оказались неточности. Нужны уточнения. Используйте благоприятную ситуацию: после публикации в зарубежном журнале секретности темы ослабеет. Действуйте быстрее тем же способом».

И она продолжала действовать. Шел уже девятый день после прихода журнала в институт. Именно в этот день утром из тайника была изъята шифровка Венеры с какой-то формулой и схемой.

Все! Рисковать дальше нельзя. Надо просить у прокурора санкцию на арест Венеры и Атлета.

КАК ЭТО БЫЛО

Она не отпиралась и поведала печальную историю своего падения.

Это случилось во время практики. Наташе в «Интуристе» поручили работать с иностранным гостем-ученым. Она должна помочь ему познакомиться с нашей страной, услуги ее могут потребоваться и днем и вечером: в научном институте, и в театре, во время прогулки по городу или на встрече с советскими коллегами за ужином.

Наташа с волнением приступила к новому для нее делу и быстро освоилась с ним. Ей понравился необычный для нее образ жизни — машины, приемы, театры. И еще одно немаловажное обстоятельство: иностранец был сравнительно молод, обаятелен и очень внимателен к ней.

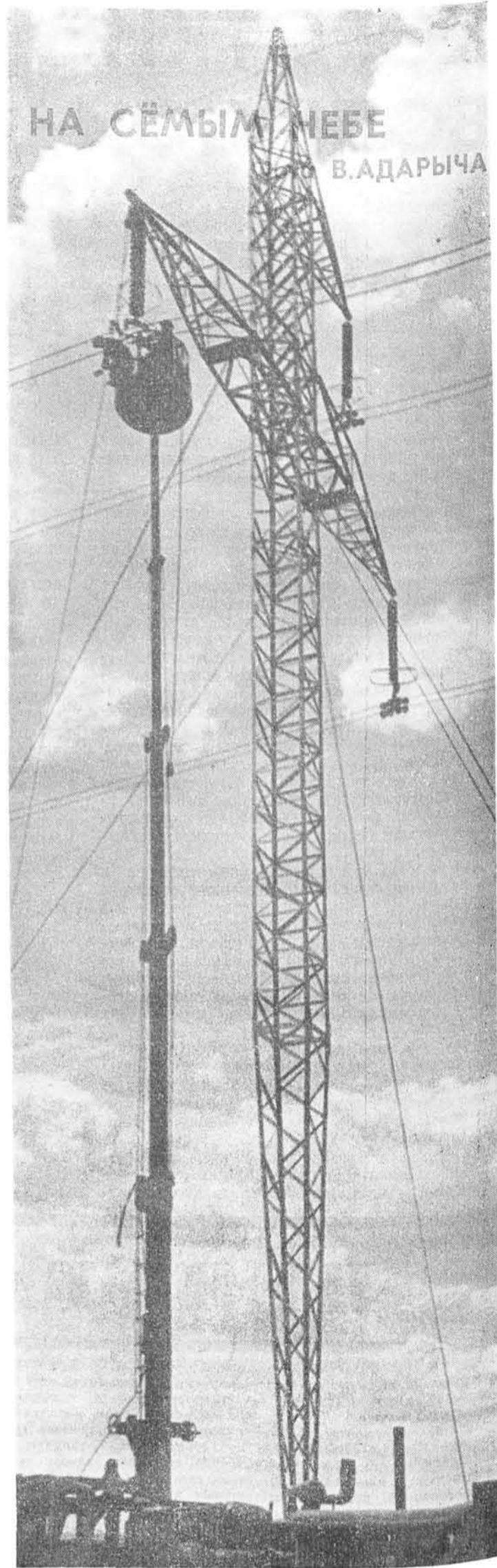
Нет, она не поедет к Димке в тайгу. К чему, зачем? «С милым рай и в шалаше» — это выдумка неудачливых девиц. Теперь она это уже твердо решила и даже написала Диме: «Не сердись, кактус! Ты должен понять меня».

Однажды в холле гостиницы студентка встретила сотрудницу «Интуриста», помогающую практикантам. «Рада сообщить вам, ваш подшефный весьма доволен своим гидом».

Тогда Натали еще не догадывалась, что у ученого были серьезные для этого основания: его вполне устраивала болтливая, веселенькая, падкая на комплименты и сувениры девушка. Тогда она еще не догадывалась, почему так участливо иностранец расспрашивал ее о погибшем отце, о матери, бабушке, дяде. У девушки учащенно билось сердце, когда гость, будто невзначай, задерживал ее тоненькие пальчики в своей большой руке...

Однажды он познакомил гида со своим другом юности («Мы вместе учились в колледже»), работником посольства. Они втроем несколько раз были в Большом театре, ездили в Загорск, в Лавру. И в тот прощальный вечер, когда ученый собирался улететь домой, когда он горячо благодарил свою переводчицу (не только слезом, но и прекрасным сувениром), сотрудник посольства тоже был тут, вместе с ним. Ученый дружески похлопывал его по плечу.

(Продолжение следует).

ГАВРАЎСКІЯ АНЕКДОТЫ

Габрава — невядзікі горад. Але славуць габраўскія анекдоты вядомы ўсёй Балгарыі і далёка за яе межамі. І самае цікавае — габраўцы часцей за ўсё высмейваюць... саміх сябе, уласную нібы наймаверную скупасць. Хоць на самой справе яны — добрыя, шчодрыя і вельмі гасцінныя людзі.

І тым не менш у Балгарыі сьвярджаюць, што: незвычайна цесныя штаны і кароткія спадніцы,

самалёты без матораў, манеты вартасцю ў адну стоцінку і рэжым эканоміі электрычнай энергіі — усё гэта прыймалі габраўцы.

Нядаўна ў Балгарыі выйшла кніга «Габраўскія анекдоты», выдадзеная па ініцыятыве Габраўскага гарадскога народнага Савета. Мы прапануем чытачам некаторыя анекдоты, узятыя з гэтай кнігі.

ДАГАВОР

Габравец прадаваў вараную кукурузу ля пад'езда Народнага банка. Гандаль ішоў

дэволі бойка, і габравец добра зарабляў. У канцы сезону да яго звярнуўся адзін знаёмы з просьбай пазычыць 50 леваў.

— Бачыш, якая справа, прыяцель, — растлумачыў прадавец кукурузы. — Калі я пачаў тут гандаль, мы заключылі з банкам дагавор не канкуруваць. Банк выдас пазыкі, але не прадае кукурузу, а я прадаю кукурузу, але не пазычаю грошай.

ПЕРШЫ ўРОК

Бацька купіў сыну новыя чаравікі. Выходзячы з дому, бацька спытаў:

— Іванча, у цябе ж новыя чаравікі?
— Так, тата, — адказаў сын.
— Тады старайся кроцьчыць шырэй, — параіў бацька.

ЭКАНОМІЯ

— Паглядзі на партрэты маіх блізнят.
— Але я бачу на фатаграфіі толькі адно дзіця.
— Нічога, другое нічым не адрозніваецца ад гэтага.

Юбілей беларускага букваря

Трыста семдзесят год таму назад адбылася падзея, якая важнай датай увайшла ў гісторыю культуры беларускага народа. У 1596 годзе ў Вільні выйшаў буквар Лаўрэнція Зізанія «Наука ку чытаню и розуменю писма словенского». Па гэтай кнізе вучыліся чытаць — у ёй былі алфавіт, граматычныя правілы, ілюстрацыі да тэксту. У канцы кнігі быў слоўнік царкоўнаславянскіх слоў у перакладзе на беларускую мову.

Буквар Лаўрэнція Зізанія служыў падручнікам сярод іншых славянскіх народаў. Па ім вучыліся грамаце ў школах не толькі Беларусі, але і Украіны, Расіі, Літвы.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

НАШ
АДРАС:

МІНСК, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 77
ДОМ ДРУКУ.

РЕДАКЦЫЯ ГАЗЕТЫ «ГОЛАС РАДЗІМЫ».
ТЭЛЕФОНЫ: 6-19-31, 6-97-92, 6-18-88, 3-15-15.